

Η ΜΥΚΟΝΟΣ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΒΕΛΤΣΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΗ ΒΑΡΑΚΚΗ

«Η καταστροφή της Μυκόνου το '22». Έτσι τιτλοφορεί ο Γιώργος Βέλτσος το νέο του βιβλίο (εκδ. Πατάκη). Δεν πρόκειται για μια καθαρά ποιητική συλλογή, δεν πρόκειται για μια διαμετρική. Αντίθετα, αποτελεί ένα παλιμψιστο πεζών κειμένων, ποιημάτων αλλά και φωτογραφιών. Ο Γιώργος Βέλτσος έρχεται αντιμετώπιος με το νησί των παιδικών του χρόνων και αντικρίζει τη σημερινή Μύκονο, καταθέτοντας τελικά ένα προσωπικό σχόλιο για την ποίηση.

Κύριε Βέλτσο, ποια ανάγκη σας δημιουργήσαστε το νέο βιβλίο σας «Η καταστροφή της Μυκόνου το '22»; «Δεν είναι τυχαίο πως το "22" που θέτω στην πρώτη σελίδα αυτού του βιβλίου είναι από το πεζογράφημα "Το σπίτι μου" της Μελίνας Αλιζόη, αυτής της Μικονισσάσας, που εξορίστηκε για το αριστερά της φρονήματα και επέστρεψε μετά από χρόνια για να πεθάνει στην πατρίδα της. Το αναγράφω: "Όχι, να μην το γράφεις ποτέ. Ποτέ να μην το γράφεις το τελευταίο βιβλίο σου... Γίτα σκέψου! Να σε αναζητούν εκείνη μόλις τη στιγμή οι αναγνώστες για να σε γνωρίσουν, ενώ εσύ να έχεις ήδη πεθάνει". Σκέφτομαι, σε όσα έχω να σας που στραμμένα προς το παρελθόν μου, ότι υπάρχει και το μέλλον στο οποίο ανήκει το έργο που αφήνει ο καθένας μας. Τα βιβλία μου... Αυτό το "μου" όμως, - ανεπισημασμένο στη σελίδα με τα "έργα του ίδιου"- είναι η γελιά πλευρά της κτηματικής ανωνυμίας "μου". Γι' αυτόν τον λόγο στην "Καταστροφή της Μυκόνου το '22", με αυτόν τον ειρωνικό τίτλο, θέτω έναν από τα πρόβλημα του βιβλίου. Και δυσκολευόμαι ολο και περισσότερο να διακρίνω τα ποιήματα από τα άρθρα στην εφημερίδα. Και επειδή σε τίποτα δεν με βοήθησαν οι αποστάσεις από τα πολιτικά πράγματα και επειδή κατάρθωσα να στρέψω εναντίον μου αυτή την ευκολία της τήρησης των αποστάσεων, είμαι γνωστός με το επίθετό μου, αφήνοντας το όνομα για τους λίγους αναγνώστες της ποιητικής μου. Να λοιπόν και με αυτό το βιβλίο μια μαρτυρία της ζωής μου, μια "διαβήκη", αφού "testis" είναι ο μάρτυρας και αφού, όπως λένε, "κανείς δεν μαρτυρά για τον μάρτυρα". Έγραφα ποίηση θεωρώντας το ποίημα σαν αποτέλεσμα της ονομασθεσίας. Θα έλεγα σαν μια σινιέ έννοια για να κατανοήσω τη θεωρία και τους ερμηνευτικούς δεξίτες που προποθεί η ανώνυμη και η γραφή. Μένω, λοιπόν, στην εικόνα εκείνου του γράμματος στον πίνακα, που μας βάζει ο οφθαλμίατρος να διαβάσουμε από απόσταση κατά την εξέταση για τον βαθμό

Ο συγγραφέας και ποιητής μιλάει στο BHMAGAZINO για το νέο του βιβλίο και αναμετρείται με τον μύθο της γενέτειράς του.

«Θυμάμαι μικρός, στη βεράντα του σπιτιού, να αλλάζω τις βελόνες κάθε δεύτερη φορά που παιζόταν ο δίσκος στο γραμμόφωνο. Βλέπω τη Μελίνα να χορεύει και δεν ξεχνώ την εκδρομή μας, τη δεκαετία του '50, στη Δήλο»

μουσικής μας, ώστε να πω ότι το ποίημα είναι ένα τίποτα "γράμμα" που πρέπει να το "δειξίς" σωστά και όχι απορατήτως να το καταλάβεις».

Τι είναι για εσάς τελικά το επαναμαζωμένο Νησί των Ανέμων; «Σας απαντώ μονολεκτικά: Μύκονος. Και όχι Μύκονος. Αυτή η αναφορά του ονόματός της στην ξένη γλώσσα για τα τουριστικά φυλλάδια είναι το Νησί των Ανέμων».

«Δεν παλινοστούμε στη Μύκονο/ Πλένομας στο ήμαρ τα ξεραμένα της οστά» γράφετε... «Να ένας στίχος μου που παραλάσσει εκείνον τον λαϊκό καιμύ της φροχής Μυκόνου που έδριζε τα παιδιά της για χιτίστες στην Αθήνα και τον Πειραιά: "Αλί, καιμένη Μύκονο/ τα τέκνα σου 'ξορίζεις/ τον ξένο κόνειε ειδικά/ κι εμέ δε με γνωρίζεις". Εγώ, που γνώρισα τον πυρόλο συγκολλητή των αγείων, Γιώργη Πολυκανδριώτη, στο Μουσείο της Μυκόνου, όταν παύει καθόμους με τις άρες να δώ η δουλειά του, "έχω το δέρμα αυτό που αγάπησε το χόριο/ Είμαι ο ίδιος με αυτό που το πέφυγα/ (...) Δεν βαλακαμάθηκα όμως για το βεσταριών των ποιητών».

Αλήθεια, ποια είναι η πρώτη σας ανάμνηση από το νησί; «Η πρώτη μου άφιξη από την Αθήνα, τον Ιούλιο του '45, σε ένα καλαθάκι που κράταγε ο παππούς μου ταξιδεύοντας σε μια κορβέτα του πολεμικού Ναυτικού - πάνω στην κουβέρτα στο κατάστρωμα - γιατί τα ακτοπλοϊκά είχαν βομβαρδιστεί στον Πειραιά. Από τότε, όταν περνώ με το βαπόρι από τις Κεφαλονίδες - τον Ναό του Ποσειδώνα στο Σούνιο - ξέρω ότι μετά το υπήνεμο του Σαρωνικού και της Αθήνας αρχίζει η φουρτούνα των αναμνήσεων, εκεί στο πατριονικό σπίτι».

Η μητέρα σας, η Άννα Βέλτσου, υπήρξε μια εμβληματική μορφή της Μυκόνου. Ποιος είναι ο δικός σας αναμνήσεις από τον μύθο της Μυκόνου που εκείνη ύψανε; «Ναι, η Άννα Βέλτσου υπήρξε, όπως λέτε, μια εμβληματική μορφή της Μυκόνου. Η παρέα της, ο Τάκης Χορν, η Μελίνα, αργότερα ο Ντεσέ και ο Γκι Λαρρό, τελευταία ο Γκουέ και ο Φερέ, ήταν άνθρωποι που γνώρισα. Θυμάμαι μικρός, στη βεράντα του σπιτιού, να αλλάζω τις βελόνες κάθε δεύτερη φορά που παιζόταν ο δίσκος στο γραμμόφωνο. Βλέπω τη Μελίνα να χορεύει και δεν ξεχνώ την εκδρομή μας, τη δεκαετία του '50, στη Δήλο».

«Ενθόδε κείμαι/ σαν την κατοική δραχμή/ φθαρμένος και σιλλελεκτικός/ σε γυάλινη προθήκη/ γέρνοντας αργυρομαυροί/ στη Σοφκλέους» γράφετε. Σε πολλά ποιήματά του βιβλίου διακρίνεται μια αγωνία απέναντι στον πανδομάτο κρόνο... «Έχω ήδη τρομάξει και επικυλάσσω για τον εαυτό μου το θάνατο του γέροντα: να έχω το δικαίωμα να μην είμαι για ο εαυτός μου».

«Ζέστη. Ημίγυμνος, αιγουσιπύτικα στη σάλα/σε είχα παιχτή για το "μεγάλο" παλιό καθρέφτη, αρχοντικό/ Σε στρίμωξα. Με "κόβεις" στη γωνία/ Προσβλέποντας σε επικαιρώνια/ πίστωση πως αδράχνω ευκαιρία/ μα δεν συναναστρέφονται θηρία/ Μα μη θαρρείς/ δεν θα καταδεχτώ να βγάλω τα λιβανιστήρια/ Σε ποιητή απευθύνωμαι, όχι σε πρόσβη/ και δεν χρειάζονται διαπιστευτήρια/ Ο,τι είναι να συμβεί αναμετάξυ μας, συνέβη» γράφετε. Ποιος είναι ο ποιητής Γιώργος Βέλτσος; Σε τι διαφέρει από τον στοχαστή; «Σε αυτό το ποίημα, σχεδόν ομοιοκατάληκτο και στα όρια της "παρενόχλησης" προς τον Σαφέρη, όπως μου είχε πει, απεικονίζομαι, ο Βασιλίκης Βενιζέλος, απεικονίζομαι σε μια φωτογραφία του ποιητή που τραβήχτηκε σε ένα καφενεύο της παραλίας το '65. Δεν ξέρω αν η επίδραση αυτή υποκρύπτει πατριότητα. "Ο ποιητής, επιπλέον της ιδέας του θανάτου, κρατά μέσα του όλο

το βάρος αυτού του θανάτου. Αν δεν το κατηγορεί είναι γιατί κάποιος άλλος του το κουβαλάει". Στην περίπτωση αυτή, δυστυχώς για μένα, ο αχθοφόρος είναι η δημοσιότητα. Σας μιλήρα για τη μητέρα μου. Το όνομά της, Άννα, είναι μια καρκινική γραφή. Διαβάζεται και ανάποδα: «άννα». Κι επειδή δεν έχω ακόμη κόψει τον ομφάλιο λώρο με αυτή τη δημοτική γυναίκα, σας προτείνω να τελειώσουμε τη συνέντευξη με το ποίημα που φέρει το όνομά της».

Άννα - άννα

«Ξέρω τα λόγια σου/ δύστροπος συλλαβέ/ με την προσφορά σου/ του Τούρκου/ με την αντίθεση ανάποδα/ Αλλά δεν είσαι/ η καρκινική επιγραφή, Άννα/ δεν είμαι η μαρμαρίνη γούρνα/ να πλένουν ανομιμήματα/ τα πρόσπτά μου/ Δεν είμαι όνομα/ να γυρίζω μέσα έξω/ τη νύχτα/ και να κείνομαι/ Εγώ/ να σε περιόρισω ήτεια/ Να περιτράβωμαι/ γύρω/ Ο δωροφόρος/ που τραβεί όλο σου/ τον μαγνήτη/ Το τόπι/ που το ρουφάει το σκοτάδι της γλώσσας μου/ Η γαρνιόνα υδρόγειος/ της Universal Pictures/ πριν τα ξερερίκ/ Εγώ όμως θέλω να κάνω ταινίες/ Εκάψες το σελλιάιν/ δεν αιτούνισα την εικόνα μου/ πέρα της οποίας δεν θα μπορούσα να είμαι εικόνα/ Αφίσε με λοιπόν/ μη με ρωτάς ποτέ παιτώ και ποτέ ημιαίω/ σε με να οργανωθώ τον χειμώνα/ στο πέτρινο κρεβάτι του/ όπου σε ανεμίζωμαι, Αιγύτισσε/ και σε προτεινόμενός με πρώτη ζήτηση/ μετά θάνατον/ Πώς να οργανωθώ/ με πρόσωπο στραμμένο προς τον ήλιο;/ Να σ' αποχαριστώ σαν τη μικρή Ελένη;/ Οι φιλενάδες μου έχουν/ επαναπαριστει».

